

Handläggare
Linn Hemmingsson
Telefon: 08-50825327

Till
Socialnämnden
2023-09-26

Remiss av Motion om skärp kraven på inkomst för kommunala hyreslägenheter i utsatta områden

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2023/516

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna (SD) har skrivit en motion i vilken de föreslår att kommunfullmäktige ger de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att ändra sin hyrespolicy så att maximalt 20 procent av hyreslägenheterna i områden som bedöms som risk-, utsatta eller särskilt utsatta områden får hyras ut till individer med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla. Förvaltningen bedömer att förslaget om det infördes skulle försvåra uppfyllelsen av hemlöshetsprogrammets mål att antalet barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden ska minska samt riskera att medföra ökade kostnader för ekonomiskt bistånd till tillfälliga boendelösningar. Erfarenheter från Göteborgs stad visar heller inte på några positiva effekter som kunnat härledas till specifikt försörjningskrav.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en motion (2023/516) om att kommunfullmäktige ska ge de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att ändra sin hyrespolicy så att maximalt 20 procent av hyreslägenheterna i områden som bedöms som utsatta eller särskilt utsatta områden får hyras ut till individer med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla. Motionen är skriven av Gabriel Kroon och Sergej Salnikov, Sverigedemokraterna.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd samt Stockholms stadshus AB (Bostadsförmedlingen, Svenska Bostäder).

Ärendet

Sverigedemokraterna skriver i sin motion att det i vissa områden i staden finns en koncentration av sociala problem och utmaningar som i stor utsträckning hänger samman med boendesituationen, samt att dessa områden av polisen ofta klassificeras som risk-, utsatta eller särskilt utsatta områden. Sverigedemokraterna skriver vidare att de ser att en stor andel av de boende i dessa områden är beroende av försörjningsstöd för sin livsföring, vilket de menar kan bidra till en negativ spiral som försvårar integration och skapar otrygghet.

Sverigedemokraterna föreslår därför att de kommunala bostadsbolagen inför särskilda uthyrningsregler där maximalt 20 procent av hyreslägenheterna i områden som bedöms som riskområden, utsatta eller särskilt utsatta områden får hyras ut till individer med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla.

Förslaget är inspirerat av Göteborgs stads budget för 2023, enligt vilken det kommunala bolaget AB Framtiden fått i uppdrag att utreda och införa försörjningskrav i delar av det allmännyttiga beståndet utifrån inriktningen att maximalt 20 procent av lägenheterna får uthyras till individer som har inkomst från försörjningsstöd¹.

Den förväntade effekten av förslaget är enligt Sverigedemokraterna en mer balanserad socioekonomisk sammansättning i utsatta områden, vilket på sikt kan leda till minskad koncentration av sociala problem och en ökad trygghet för de boende.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 20 september. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 21 september.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens allmännyttiga bostadsbolag har sedan 2015 sänkt inkomstkrav på nya hyresgäster, vilket bland annat innebär att de accepterar kommunalt försörjningsstöd som inkomst. Detta gör att fler personer kan bli beviljad en hyresrätt. De sänkta inkomstkraven har inte medfört några negativa konsekvenser för bolagen². Ett av åtgärdsförslagen i stadens riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 är att staden bör informera om detta och föra dialog med

¹ Budget 2023 Göteborgs stad: [Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets budget för 2023, Göteborgs Stad. \(goteborg.se\)](#) Hämtad 2023-06-14

² Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024, s. 71

privata hyresvärdar i syfte att de ska göra motsvarande justeringar av sina krav.

Det framgår inte av Sverigedemokraternas förslag huruvida de individer och hushåll som föreslås nekas hyresrätter med hänvisning till försörjningskrav istället ska erbjudas hyresrätter i områden med goda socioekonomiska förutsättningar. Det senare skulle möjligen kunna innebära förtur till områden med längre kötider. Förslaget innehåller inget resonemang kring lösningar för de hushåll som föreslås nekas hyresrätt i vissa områden med hänvisning till försörjningskrav. Förvaltningen konstaterar dock att inkomsttyp i nuläget inte är ett skäl för förtur till bostad enligt gällande riktlinjer³.

Om hushåll med försörjningsstöd ska nekas hyresrätter i vissa områden utan att erbjudas alternativ så kommer förslaget att innebära att det blir svårare för hushåll i behov av försörjningsstöd att bli godkända som hyresgäster. En bostad är ofta en förutsättning för att klara såväl arbete som studier både för vuxna och för barn. Att minska möjligheterna till ett eget boende för grupper som ännu inte har etablerat sig på arbetsmarknaden riskerar därför möjligen att öka risken för att fler hushåll har ett långvarigt beroende av försörjningsstöd för sitt uppehälle. På så vis ser förvaltningen att förslaget riskerar att vara kontraproduktivt i förhållande till den i förslaget uttalade målsättningen att motverka negativa spiraler som försvårar integration och skapar otrygghet.

Förslaget i förhållande till stadens mål att antalet barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden ska minska

Gunvor Andersson och Hans Swärd har i boken *Barn utan hem – Olika perspektiv* (2007) studerat frågan om hemlösa barnfamiljer och barns upplevelser av hemlöshet. Deras studie visar att barns skolgång blir lidande av osäkra boendeförhållanden och den trångboddhet som tillfälliga boendelösningar oftast innebär. Barnen i studien gav uttryck för känslor av otrygghet, utanförskap och oro inför framtiden. Trångboddhet kombinerat med psykisk stress ledde också ofta till konflikter såväl mellan barn och föräldrar som mellan syskon. I en europeisk rapport från 2007⁴ beskrivs även att barn som växer upp under osäkra boendeförhållanden själva riskerar att som vuxna drabbas av en negativ cykel av hemlöshet.

Mot bakgrund av de negativa effekter som osäkra boendeförhållanden har på barns uppväxtvillkor är ett av målen i

³ Riktlinjer för förtursverksamheten. [riktlinjer-for-fortursverksamheten2019.pdf](https://www.stockholm.se/riktlinjer-for-fortursverksamheten2019.pdf) ([stockholm.se](https://www.stockholm.se))

⁴ FEANTSA (2007). *Child Homelessness in Europe – an Overview of Emerging Trends*. Webbadress: [en_childhomeless-17128526693267845478.pdf](https://www.feantsa.org/en/child-homelessness-17128526693267845478.pdf) ([feantsa.org](https://www.feantsa.org)) Hämtad 2023-08-28.

stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025⁵ är att antalet barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden ska minska.

Av de hushåll som någon gång under 2022 uppbar ekonomiskt bistånd i Stockholms stad var 25 procent hushåll med barn. Det finns dock skillnader mellan stadsdelsnämnderna vad gäller andel av biståndshushållen som har barn. I Spånga-Tensta var 34 procent av hushållen barnfamiljer, jämfört med Östermalm där motsvarande siffra var 13 procent. Andelen barnfamiljer med försörjningsstöd är alltså generellt högre i de områden som förslaget tar sikte på att införa hyresbegränsningar i.

Förvaltningen ser att förslaget om försörjningsvillkor i vissa delar av det kommunala bostadsbeståndet riskerar att försvåra för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden att ta sig in på den reguljära bostadsmarknaden. En sådan åtgärd skulle därför, om den infördes, försvåra uppfyllelsen av hemlöshetsprogrammets mål att antalet barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden ska minska.

Kostnader för tillfälliga boendelösningar

Under åren 2018-2022 har såväl antal hushåll som beviljats ekonomiskt bistånd till tillfälliga boendelösningar som socialtjänstens kostnader för sådant bistånd minskat. I följande tabell redovisas kostnader och antal hushåll samt antal hushåll med barn som någon gång under året beviljats ekonomiskt bistånd till tillfälligt boende på hotell eller vandrarhem.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kostnad, kr	76 024 246	62 112 910	62 887 471	51 744 205	49 790 551
Antal hushåll	1 901	1 939	2 306	1 476	1 481
Antal hushåll med barn	460	384	292	241	233

Om färre individer och familjer ges möjlighet till egna hyreskontrakt med hänvisning till försörjningskrav bedömer förvaltningen att detta, under förutsättning att dessa hushåll inte erbjuds lägenheter i andra bostadsområden, riskerar att medföra

ökade kostnader för ekonomiskt bistånd till tillfälliga boendelösningar.

Erfarenheter från Göteborgs stad

I budget 2023 för Göteborgs stad framgår att ”AB Framtiden får i uppdrag att utreda och införa försörjningskrav i delar av det allmännyttiga beståndet enligt inriktningen att maximalt 20 procent av lägenheterna får uthyras till individer som har inkomst från försörjningsstöd”.

Förvaltningsaktiebolaget Framtiden är ett av Göteborgs stad helägt fastighetsförvaltningsbolag. Företaget omfattar sju dotterbolag. I koncernen ingår Göteborgs allmännyttiga bostadsbolag: Bostads AB Poseidon, Bostadsbolaget, Familjebostäder i Göteborg, Gårdstensbostäder och tidigare även Hjällbo Bostaden.

I syfte att inhämta erfarenheter av försörjningskrav i enlighet med det förslag som Sverigedemokraterna lämnar i sin motion kontaktade förvaltningen AB Framtiden. Av samtal med tjänsteman på Framtiden AB framkom att de allmännyttiga bostadsbolagen i Göteborg även tidigare haft möjlighet att tillämpa försörjningskrav i vissa delar av sina bestånd med utgångspunkt från polisens lista över risk-, utsatta eller särskilt utsatta områden. Inget av de bolag som haft möjlighet att tillämpa försörjningskrav har erfarenhetsmässigt kunnat peka på några positiva effekter som de kunnat härleda till specifikt försörjningskrav.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om skärp kraven på inkomst för kommunala hyreslägenheter i utsatta områden

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-09-14
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-09-13